

BIJeenKOMST OP DONDERDAG 19 JANUARI 1961 TE UTRECHT

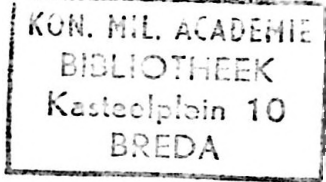
Voordracht gehouden voor de Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

door

J. P. A. WAGTMAN

Luitenant-Kolonel van de Technische Dienst

over



PLAATS EN BETEKENIS VAN HET DIENSTVAK VAN DE TECHNISCHE DIENST

Voorzitter: Generaal-Majoor A. L. VAN DEN BERGE

De Voorzitter:

Mijne heren, tot mijn leedwezen is Generaal Couzy verhinderd de vergadering bij te wonen; in zijn plaats heet ik U allen van harte welkom.

Daar er geen huishoudelijke zaken te behandelen zijn, mag ik het woord geven aan Luitenant-Kolonel Wagtman, die zal spreken over plaats en betekenis van het Dienstvak van de Technische Dienst.

Luitenant-Kolonel Wagtman:

Mijnheer de Voorzitter, mag ik aanvangen met van deze plaats Uw bestuur te bedanken voor de uitnodiging, die ik ontving om over een onderwerp te spreken, dat nog nimmer op een of andere wijze in een bijeenkomst van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap is belicht.

Ofschoon met enige schroom vervuld, heb ik de vereerende opdracht gaarne aanvaard. Gaarne omdat ik hoop met mijn inleiding een — zij het bescheiden — bijdrage te leveren tot verruiming van kennis en inzicht.

In Uw Wetenschappelijk Jaarbericht 1956 verscheen voor de eerste maal een afzonderlijk hoofdstuk over de Technische Dienst. Het werd, evenals in de Wetenschappelijke Jaarberichten 1957 en 1958 samengesteld door de kolonel van de Technische Dienst D. A. N. Margadant. Ik dank kolonel Margadant voor de toestemming die hij gaf om het door mij nodig geachte daaruit te gebruiken. Mijn dank strekt zich voorts uit tot allen die mij hulp hebben geboden bij het ontwerpen van deze voordracht.

De Technische Dienst is in zijn huidige vorm een der jongste dienstvakken van de Koninklijke Landmacht, doch heeft in wezen al een langdurige en stormachtige historie achter zich.

Wanneer ik het technisch personeel van het Wapen der Genie, van het

Wapen van de Verbindingsdienst en van het Dienstvak der Intendance buiten beschouwing laat, dan zie ik dat gedurende lange tijd al technisch personeel bij de Koninklijke Landmacht aanwezig was, dat thans onder andere benamingen en nieuwe taken bij het Dienstvak van de Technische Dienst zijn evenknie vindt.

Zo denk ik wat betreft de bewapening aan

- de zwaardveger;
- de smid-bankwerker bij de artillerie;
- de geweermaker bij de verschillende Wapens;
- de vuurwerker,

en voor wat betreft de tractie aan

- de hoefsmid.

Zelfs de dierenarts zou ik hierbij kunnen betrekken. Hij toch was bij de paardentractie de deskundige, de officier met specialistische taak.

In wat latere tijd — tijdens de mobilisatie 1914—1918, deed de personenauto en daarna de vrachtauto zijn intrede in het leger. Er kwam toen ook uitbreiding van technisch personeel, nl. de automonteurs.

Vóór de tweede Wereldoorlog troffen wij bij de landmacht aan:

- geweermakers bij alle korpsen;
- smeden-bankwerkers bij de artillerie;
- auto- en motormonteurs bij de Autocompagnieën, bij de gemotoriseerde treinen van de regimenten infanterie en artillerie en bij de huzarenmotorrijder;
- vuurwerkers.

De meester-geweermaker, de meester-smid bankwerker, alsmede de vuurwerker werden opgeleid bij de Artillerie-Inrichtingen, terwijl de opleiding van de auto- en motormonteurs plaats vond in Haarlem bij de Schoolcompagnie van de Motordienst, het latere Korps Motordienst. Hier vond de vorming plaats van de officier-technicus, die belast werd met de leiding van herstellingen aan motorvoertuigen. Bij de Autocompagnieën en bataljons noemde men die functionarissen: Officieren-technisch opzichter.

Sommigen van hen kregen na de 2e Wereldoorlog een plaats bij het Dienstvak van de Technische Dienst.

De hiervoren genoemde specialisten waren alleen belast met herstelwerkzaamheden, doch het materieel dat zij herstelden en de gereedschappen en machines die daarvoor nodig waren werden gevoerd door materieeldiensten van de Artillerie, de Intendance en soms ook door andere wapens en diensten.

Na de 2e Wereldoorlog werd in het Nederlandse leger de Engelse organisatievorm ingevoerd. De Dienst van de Kwartiermeester Generaal kwam in grote trekken overeen met de Britse „Quartermaster General". Als evenknie van het Engelse „Corps of Royal Electrical and Mechanical Engineers" (afgekort REME) werd bij ons een dienst opgericht, die later als naam kreeg: „Reparatie Inrichtingen Materieel Inspectie" (afgekort RIMI). Deze dienst werd belast met het technisch instandhouden — het onderhoud — van materieel. Materieel dat bestond uit het huidige TD-materieel, maar ook materieel, dat afkomstig was van de intendance, genie en verbindingsdienst.

Toen dan ook in 1950 het Dienstvak werd opgericht en werd belast met een zuiver technische taak was de naam „Technische Dienst" voor de hand

liggend, vooral omdat de naam de taak van het Dienstvak definieerde.

Inmiddels was in april 1949 het Noordatlantisch Pact tot stand gekomen, waarbij o.m. werd overeengekomen, dat de verdragspartners elkander steun zouden verlenen bij de materiële opbouw van hun krijgsmacht. Het kwam er op neer dat vooral de Verenigde Staten van Noord-Amerika aan de NATO-landen een grote materiële steun gaven.

Als consequentie daarvan heeft de Koninklijke Landmacht in de loop van 1950 de Amerikaanse organisatievorm aangenomen, wat voor het Dienstvak van de Technische Dienst betekende dat

- de onderhoudstaak werd beperkt tot het huidige TD-materieel;
- het dienstvak, evenals andere wapens en dienstvakken, werd belast met een aanzienlijke bevoorradingstaak, welke voordien werd verricht door de Intendance.

De naam definieert nu niet meer de taak van het dienstvak en is eigenlijk niet meer zo aanvaardbaar als in de korte tijd daaraan voorafgaande.

Dezelfde taken ten aanzien van ander materieel zijn opgedragen aan de Genie, de Verbindingsdienst en de Intendance. Met evenveel recht kunnen zij zich „een technische dienst” noemen.

Bovendien is de merendeels *niet technische* bevoorradingstaak even belangrijk als de *technische* onderhoudstaak. (Hierop zal ik straks nader ingaan). Thans tot naamswijziging over te gaan acht ik niet juist omdat de naam Technische Dienst een begrip in de Koninklijke Landmacht is geworden.

Bovendien is het niet mogelijk in één of twee Nederlandse woorden weer te geven wat men in de Verenigde Staten onder „Ordnance” verstaat.

Naamswijziging is evenmin aanbevelenswaardig omdat het moeilijk is eenmaal ingeburgerde namen door andere te vervangen. Denkt U maar eens aan de afkorting „RIMI”, die na 1950 niet meer behoort te worden gevoerd, maar die men zo hier en daar nog steeds hoort gebruiken. (Op de Veluwe spreekt men nog steeds over de RIMI-werkplaatsen Wczep en Nieuw-Milligen. De Veluwse Autobus Dienst heeft nog steeds een halte: Rimi Nieuw-Milligen”. (Het woord „Rimi” is er gewoonweg niet uit te krijgen).

Moge ik na deze inleiding nu eerst aan U voorleggen welk materieel door de Technische Dienst wordt gevoerd.

Als kortste aanduiding las ik eens de indirecte omschrijving: „al het materieel van de Koninklijke Landmacht, dat *niet* wordt gevoerd door de Intendance, de Genie, de Verbindingsdienst of de Geneeskundige Dienst”.

Ik meen dat ik mij er wat gemakkelijk van zou afmaken door het hierbij te laten. Ik zal dan ook zonder een al te grote detaillering tot een nadere precisering overgaan.

Door de Technische Dienst worden gevoerd:

- *Voertuigen*, gesplitst in
 - voertuigen voor algemene doeleinden
 - gevechtsvoertuigen
 - voertuigen voor bijzondere doeleinden.
- *Lichte Wapenen*, gesplitst in
 - geweren, karabijnen, revolvers, pistolen
 - raketwerpers
 - mitrailleurs
 - automatische luchtdoelwapenen.

- *Geschut*, gesplitst in
 - veldgeschut, licht-, middelbaar-, zwaar-,
 - raketwerpers
 - luchtdoelgeschut
 - koepelgeschut.
- *Instrumenten*, gesplitst in
 - mechanische instrumenten
 - optische instrumenten
 - ook wel gesplitst in:
 - waarnemingsinstrumenten
 - vuurleidingsinstrumenten
 - richtinstrumenten
 - gyrostabilisatoren.
- *Gereedschappen*, gesplitst in
 - handgereedschappen
 - gereedschapsuitrustingen
 - gereedschapswerktuigen (machines)
 - meetinstrumenten.
- *Munitie*, gesplitst in
 - klein kaliber munitie
 - geschutmunitie
 - handgranaten
 - landmijnen
 - vernielingsmiddelen
 - raketten
 - geleide projectielen
 - gasmunitie.
- las- en soldeermaterialen
- gassen (zuurstof-acetyleen, stikstof e.d.)
- smeerapparatuur
- het toebehoren en de reservedelen (waaronder te verstaan onderdelen en componenten) voor al het hiervoor genoemde materieel.

Mijnheer de Voorzitter, U zult hieruit hebben beluisterd dat door de Technische Dienst wordt gevoerd

- de wapenen
- de daarbij behorende munitie
- de materiële middelen om personeel, materieel en munitie te vervoeren, alsmede
- de voor instandhouding benodigde gereedschappen en werktuigen.

Als we nu bedenken dat voor het al of niet behalen van succes in het gevecht nog immer bepalend zijn

- het karakter van de operationele commandant
- de beschikbare mankracht
- de te ontwikkelen vuurkracht en
- de mobiliteit,

dan zien we, dat de Technische Dienst die de middelen voor vuurkracht en mobiliteit voert en deze ter beschikking stelt van de troep, een enorme invloed uitoefent op de tactische mogelijkheden van de Koninklijke Landmacht.

Ten aanzien van de waarde van het door de Technische Dienst gevoerde materieel kan ik U zeggen dat zonder munitie de waarde ongeveer 82 % en met munitie ongeveer 87 % is van de totale waarde van het oorlogsmaterieel.

Vervolgens wil ik U iets vertellen over:

Door TD-personeel in het kader van de Logistiek te verrichten werkzaamheden.

Tot de voornaamste logistieke werkzaamheden, die door TD-personeel ten aanzien van TD-materieel worden verricht, behoren:

- de behoeftebepaling,
- de verwerving,
- de verzorging, waaronder te verstaan:
 - de bevoorrading
 - het onderhoud
 - de administratieve verantwoording

bovendien

- het beproeven van nieuw materieel en munitie;
- het verzamelen van gegevens (zgn. technische inlichtingen);
- het adviseren van operationele commandanten over de inzet van TD-eenheden en het gebruik van TD-materieel;
- het behandelen van buit;
- het onschadelijk maken van explosieven.

Wanneer ik nu wat nader inga op verschillende van die werkzaamheden dan diene ik U eerst nog het volgende te vertellen.

Alles wat in het verdere deel door mij wordt behandeld heeft hoofdzakelijk betrekking op de zgn. klasse II en klasse IV goederen. De klasse V goederen (munitie) moet ik als aparte klasse buiten beschouwing laten, omdat daarvoor in het bestek van deze inleiding niet voldoende tijd beschikbaar is. Ik geloof dat over munitie zo veel te vertellen is dat het misschien aanbeveling verdient een munitiedeskundige daarover eens aan het woord te laten komen.

Ten aanzien van de *behoeftebepaling* en de *verwerving* heeft de Inspecteur van de Technische Dienst uitgebreide bevoegdheden, die eerst kortgeleden haar beslag hebben gekregen bij de oprichting van de Dienst van de Kwartiermeester-Generaal en de invoering van een nieuwe organisatie van de Inspectie van de Technische Dienst (samenvoeging van diensten van Directoraat Materieel Landmacht, Basiscommando, Inspectie (oude stijl).

Aangezien het in mijn bedoeling ligt hoofdzakelijk te spreken over de taken van de uitvoerende organen, en speciaal herstelinstellingen en bevoorradingsinrichtingen, zal ik slechts zo af en toe een klein stukje belichten van de taak van de Inspectie; over de behoeftebepaling en de verwerving ga ik dan ook niet verder, maar ik stap over op „Verzorging”.

Ik zei U reeds dat onder Verzorging wordt verstaan:

- de bevoorrading
- het onderhoud en
- de administratieve verantwoording.

In het Algemeen Materieel Voorschrift (VS 2-1960) is imperatief voorgeschreven hoe de bevoorrading en het onderhoud echelons-gewijze geschiedt en op welke wijze de administratieve verantwoording plaats vindt. Het Voor-

schrift is volledig van toepassing op TD-materieel. Ik acht het nuttig op enige aspecten nader in te gaan al gelden deze niet specifiek voor de Technische Dienst maar voor alle materieelsectoren.

Als men de woorden „bevoorrading” en „onderhoud” gebruikt, mag men zich toch ook wel even afvragen wat daaronder wordt verstaan. Het werk, dat onder deze begrippen ten aanzien van materieel moet worden verricht, is veelzijdiger dan men in eerste instantie zou denken.

Onder „bevoorrading” wordt nl. mede begrepen

- aanvragen
- ontvangen
- opslaan
- distribueren
- verstrekken
- verzenden

en ook

- inleveren van goederen

terwijl „onderhoud” een samenvatting is voor:

- reinigen
- smeren
- conserveren en deconserveren
- monteren en demonteren
- herstellen
- revideren
- renoveren (van munitie)
- assembleren
- classificeren en
- modifieren.

Als algemeen doel van bevoorrading mag worden gesteld dat dit is op een economisch verantwoorde wijze doeltreffende steun verlenen aan gevechtshandelingen en aan oefeningen, ook wel gezegd: het juiste materieel in de juiste aantallen op het juiste tijdstip op de juiste plaats brengen.

Het doel van onderhoud is: het (TD)materieel in stand houden en daardoor de gevechtskracht van operationele eenheden op een zo hoog mogelijk peil houden.

De uitvoerende dienst van de Technische Dienst is in de vorm waarin hij momenteel functioneert een samenstelling van twee grote organen. Hoewel er in feite een wisselwerking bestaat, omdat beide sectoren van elkaar afhankelijk zijn en elkaar wederzijds beïnvloeden, moeten ze toch ook weer zelfstandig worden beschouwd.

Het ene orgaan (sector) is „herstellingen en onderhoud”, het andere „bevoorrading”.

De verhouding tussen de twee organen of sectoren kan als volgt worden gekenschetst:

- 1 a. De sector bevoorrading zorgt dat de sector herstellingen en onderhoud de beschikking krijgt over
 - de bij herstelling benodigde reservedelen, componenten en materialen;
 - de bij het onderhoud benodigde artikelen;

— de bij de uitoefening van de taak benodigde werkplaats- en gereedschapsuitrustingen.

- b. De sector herstellingen en onderhoud zorgt, bij voorbeeld door eigen aanmaak, dat de sector bevoorrading de beschikking krijgt over *die* reservedelen, componenten, gereedschappen, a.a., die de sector bevoorrading niet of niet tijdig kan of duurder zou moeten kopen.
- 2 a. De sector bevoorrading bepaalt welke artikelen, afkomstig uit de retourlijn (dus de ingeleverde goederen), hersteld *zouden* moeten worden ten einde weer in de bevoorradinglijn te worden opgenomen.
 - b. De sector herstellingen en onderhoud bepaalt welke artikelen technisch *kunnen* worden hersteld.
- 3 a. De sector herstellingen en onderhoud bepaalt welk materieel niet economisch herstelbaar is.
 - b. De sector bevoorrading beslist, of in bepaalde gevallen van de gebruikelijke normen omtrent „economisch herstelbaar” moet worden afgeweken in verband met b.v. tactische urgentie.
Verder zorgt deze sector dat al wat niet technisch of economisch herstelbaar is, wordt aangeschaft.

Beschouwen we nu de sectoren afzonderlijk, dan springt de sector *herstellingen en onderhoud* meestal het meest in het oog.

Daarin treft men de hersteleenheden en grote werkplaatsen aan. Hun technische taak is in het algemeen wel bekend, doch later kom ik hier toch nog op terug.

De sector bevoorrading is als niet-technische-sector — ik zei het U daarnet al bij de behandeling van de naam van het Dienstvak — zeker even belangrijk. In deze sector zie ik twee nauw aan elkander verwante delen, nl.

- de verstrekking
- de inname van retourgoederen.

De verstrekking van materieel is uiteraard alleen mogelijk wanneer op een doelmatige wijze materieel is verworven en/of in voorraad is gehouden.

De verstrekking van materieel kan bestaan uit:

- 1e verstrekking
- vervanging
- artikelen benodigd voor herstelling en/of onderhoud van reeds aanwezig materieel.

De inname van retourgoederen moet met minstens evenveel zorg geschieden als de verstrekking van materieel. Alle retourgoederen zullen nauwkeurig moeten worden bekeken op hun bruikbaarheid en eventueel op de mogelijkheid en — economisch gezien — op de wenselijkheid ze weer in bruikbare staat te brengen en weer in de verstrekkingslijn te brengen.

Uit het naar voren gebrachte moge blijken, dat hoewel de bevoorradingsector op de tweede plaats werd genoemd, deze mede bepalend is voor de wijze waarop de Technische Dienst haar taak kan uitvoeren. Herstellen en onderhouden in eigen beheer maakt kostenbesparing mogelijk als de sector bevoorrading tijdig zorg draagt voor de bij de herstelling benodigde artikelen.

Ten einde bij de uitvoerende dienst tot een integratie van bevoorrading en onderhoud te komen (ze zijn te vergelijken met een Siamese tweeling, waarvan de ene niet zonder de andere kan bestaan) zijn de twee sectoren uiteraard

ook op dezelfde wijze opgebouwd, nl. in 3 categorieën of 5 echelons, t.w.

- onderdeel bevoorrading/onderhoud, verdeeld in 1e en 2e echelon,
- veld bevoorrading/onderhoud, verdeeld in 3e en 4e echelon,
- basis bevoorrading/onderhoud, ook genoemd 5e echelon.

De verdeling in echelons is geschied om meer soepelheid en nauwkeurigheid te verkrijgen, alsmede om de mogelijkheden, de omvang en de mobiliteit van de organisaties beter te kunnen aangeven.

Het onderdeelonderhoud, waarvoor de onderdeelcommandant verantwoordelijk is, wordt voor wat betreft het 1e echelon onderhoud uitgevoerd door de gebruiker, het 2e echelon door een daartoe speciaal belaste groep. Deze speciaal met 2e echelons onderhoud belaste groep bestaat uit personeel dat behoort tot het wapen of dienstvak waaruit het gebruikende onderdeel is gevormd. Dit 2e echelons personeel krijgt zijn technische opleiding op de daarvoor aangewezen school.

Waarom heeft men nu het onderdeelonderhoud gesplitst in twee echelons?

Zou het onderdeelonderhoud in zijn geheel door de gebruikers of in zijn geheel door een speciaal daarmede belaste groep geschieden, dan blijkt dat geen van beide mogelijkheden tot een economische werkwijze kan leiden. In het eerste geval behoeft men slechts te denken aan de vereiste technische opleiding en aan de gereedschapsuitrusting waarover elke gebruiker zou moeten kunnen beschikken. In het tweede geval zou de speciale groep groot moeten zijn om al het onderhoud te kunnen uitvoeren.

Het veldonderhoud is als categorie eveneens verdeeld in twee echelons, nl. het 3e en 4e echelon. Het wordt t.a.v. TD-materieel uitgevoerd door speciaal daartoe opgeleide TD-eenheden, onder bevel en verantwoordelijkheid van de tactische commandant, d.w.z. zo is het bij 1 LK en de divisies, maar niet in de nationale sector, waar de 3e en 4e echelons TD-eenheden onder bevel van de KMG/ITD staan.

Zoals reeds eerder gezegd moet het doel van de verzorging zijn de gevechtskracht van de operationele eenheden op zo hoog mogelijk peil te houden, hetgeen t.a.v. Technische Dienst-materieel slechts kan worden bereikt door de TD-eenheden voor *directe steun zo dicht* mogelijk bij de te steunen eenheden op te stellen en deze TD-eenheden volledig mobiel te maken. De mobiliteit kan echter alleen worden verkregen door de mede te voeren gereedschappen en reservedelen te *beperken*.

De werkzaamheden waarvoor een meer uitgebreide gereedschapsuitrusting nodig is en die meer — dan tactisch toelaatbaar is — aan manuren vergen, worden verricht door semi-mobiele TD-eenheden.

Het veldonderhoud aan TD-materieel geschiedt derhalve als volgt:

- 3e echelons werkzaamheden door mobiele TD-eenheden voor directe steun
- 4e echelons werkzaamheden door semi-mobiele TD-eenheden voor zware steun.

In vreedetijd wordt bij de verdeling van 3e en 4e echelons werkzaamheden niet alleen met tactische hersteltijdgrenzen, maar ook met economische hersteltijdgrenzen rekening gehouden.

Ik vertelde reeds dat „bevoorrading” en „onderhoud” nauw met elkander verbonden zijn. Bij de Technische Dienst zien we dan ook eenheden, die

zowel met bevoorrading als met onderhoud zijn belast. In het algemeen zijn dit de *3e echelons verzorgende eenheden*. Bij het 4e echelon daarentegen treffen we eenheden aan, die zich uitsluitend met onderhoud bezig houden — onderhoudseenheden genaamd — en eenheden, die gespecialiseerd zijn op bevoorrading — *bevoorradingseenheden* genaamd.

Over de 5e echelons eenheden zal ik heel kort zijn. Zij zijn óf onderhoudseenheid óf bevoorradingseenheid. De onderhoudseenheden (de Centrale Werkplaats en de Tankwerkplaats) zijn bedrijven, bijna geheel met burgerpersoneel bezet en hebben tot taak het revideren van materieel volgens plannen. Veelal wordt voor revisie een zgn. „lijn” opgezet.

De 5e echelons bevoorradingseenheden beheren de basisvoorraden. Ook zij zijn hoofdzakelijk met burgers bemand. Verder ga ik in dit bestek hier niet op in.

Bekijken we nu de TD-steun bij het Legerkorps.

Voorop stel ik dat ik U details van de organisaties zal besparen, maar voor een goed inzicht is het toch nodig de onderverdeling van de organisaties even aan te tippen.

Als algemeen kenmerk kan worden aangegeven, dat elk troepenonderdeel aangewezen is op één bepaalde TD-eenheid, zowel voor bevoorrading, onderhoud als technische adviezen.

Ten behoeve van de 3e echelons verzorging is bij elke divisie een Divisie Technische Dienst Bataljon en bij de legerkorpstroepen een Technische Dienst Bataljon voor directe steun ingedeeld. Omdat de te steunen operationele eenheden zo verschillend van aard en samenstelling zijn, is ook de organisatie en samenstelling van de twee soorten TD-bataljons heel verschillend.

Het Divisie TD-bataljon bestaat uit staf-stafdetachment — één vóórcompagnie en één achtercompagnie.

De voorcompagnie is onderverdeeld in werkplaatspelotons, die bestemd zijn om de gevechtsgroepen van de divisie in voorste lijn directe steun te verlenen.

De achtercompagnie, bestaande uit een compagniestaf, een werkplaatsbureau, een bevoorradingspeloton, werkplaatspelotons voor verschillende doeleinden, een hulpwerkplaats en een bergingsgroep, verleent directe steun aan de niet bij de gevechtsgroepen ingedeelde troepen van de Divisie. Bovendien steunt deze compagnie de voorcompagnie door overname van werk, indien dat nodig is.

Het bevoorradingspeloton bevoorraadt alle tot de Divisie behorende eenheden met klasse II en IV goederen en bevoorraadt tevens de werkplaatspelotons van het eigen bataljon met die goederen, die voor het verrichten van herstellingen en de instandhouding van het TD-materieel nodig zijn. Hoe de TD-steun bij de nieuwe organisatie van het Legerkorps zal moeten zijn, kan nog niet worden aangegeven, aangezien dit nog een onderwerp van studie vormt.

De commandant van het Divisie TD-bataljon treedt tevens op als Divisie Technische Dienst Officier (DTDO) en is als zodanig opgenomen in de Speciale Staf van de Divisie Commandant. De tot het bataljon behorende munitie-officier is de leider van het Divisie Munitie Kantoor.

Vervolgens het TD-bataljon voor directe steun aan de Legerkorpstroepen.

Dit bataljon bestaat uit een Staf en Stafdetachement, herstelcompagnieën en wielvoertuigen herstelcompagnieën.

Tactische eenheden van de legerkorpstroepen worden gesteund door een herstelcompagnie, terwijl verzorgings eenheden in principe worden gesteund door een wielvoertuigenherstelcompagnie, doch indien de locatie van verzorgings eenheden dit vraagt, kan de steun worden verleend door een herstelcompagnie.

De herstelcompagnie en de wielvoertuigen herstelcompagnie bestaan uit een compagniestaf, een werkplaatsbureau, een bevoorradingsgroep, werkplaatspelotons voor verschillende doeleinden, een hulpwerkplaats en een bergingsgroep.

Ten aanzien van het verschil tussen een herstelcompagnie en een wielvoertuigenherstelcompagnie kan worden opgemerkt dat een herstelcompagnie capaciteit heeft voor een groter assortiment van het TD-materieel dan een wielvoertuigenherstelcompagnie.

Zo heeft de herstelcompagnie capaciteit voor wiel- en rupsvoertuigen, geschut, draagbare wapenen en instrumenten, terwijl de wielvoertuigenherstelcompagnie alleen capaciteit heeft voor wielvoertuigen en draagbare wapenen.

De werkplaatspelotons verrichten het 3e echelons onderhoud, terwijl de bevoorradingsgroep de legerkorpstroepen bevoorraadt met klasse II en IV goederen en de werkplaatspelotons van de eigen compagnie voorziet van het nodige voor het verrichten van herstellingen en de instandhouding van het TD-materieel.

Een aantal herstelcompagnieën werkt naast elkaar, waarbij voor elke herstelcompagnie is bepaald welke eenheden door haar worden gesteund. (Een en ander wordt beïnvloed door de verdeling van de verzorgingstotalen alsmede door de locatie van de te steunen eenheden).

De herstelcompagnieën verrichten voorts — zo nodig — 3e echelons onderhoud aan materieel van de divisies, indien de Divisie TD-bataljons het werk niet aan kunnen.

Hebben de herstelcompagnieën dan weer te veel werk, dan stoten zij dit — als reparatieoverschot — af naar het 4e echelon.

Voor de 4e echelonsverzorging treffen we bij het LK aan:

- depotcompagnieën;
- een artillerie- en voertuigenparkcompagnie;
- een bergings- en classificatiecompagnie;
- zware herstelcompagnieën,

te zamen gebracht in het zgn. Zware ondersteuningsbataljon.

De depotcompagnieën, bestaande uit een compagniestaf, een depotbureau, een depotpeloton en een magazijnpeloton, bevoorraden de 3e echelons TD-eenheden — dus die voor directe steun — met hoofdtrustingsstukken en reservedelen, met uitzondering van voertuigen, stukken geschut en munitie. Zij bevoorraden tevens de zware herstelcompagnieën.

De artillerie en voertuigen parkcompagnie bevoorraadt de 3e echelons-eenheden met compleet rollend materieel.

De bergings- en classificatiecompagnie zijn twee geheel verschillende taken toebedeeld.

- a. — de berging
- b. — het inrichten van verzamelplaatsen.

De organisatie omvat een aantal bergingspelotons, een verkenningsgroep en een aantal classificatiepelotons.

Ten aanzien van de berging moge dienen dat dit werk omvat:

- het steunen van TD-eenheden en troepen eenheden in het gevechtsgebied en het verzorgingsgebied met bergen en afvoeren naar verzamelplaatsen van TD-materieel;
- het opereren langs wegen in het gevechtsgebied en in het verzorgingsgebied om deze — zoveel mogelijk — vrij te houden van wrakstukken en dergelijke.

Met nadruk mag ik er hier op wijzen, dat bergen en afvoeren primair behoort tot de taak van iedere operatieve ommandant; de TD-eenheden kunnen — *zo nodig* — steunen.

De bergingspelotons zijn voorts belast met de afvoer uit de verzamelplaatsen naar herstelwerkplaatsen van materieel dat daar hersteld zal worden. In vredetijd worden zij bovendien veelal belast met transportopdrachten voor zwaar materieel.

Ten aanzien van de berging zou ik nog willen opmerken dat ook dit specialistenwerk is. Vooral bij moeilijke bergingen is het nodig eerst een goed plan op te maken, waarbij met vele factoren rekening moet worden gehouden. Het is niet de bedoeling om aan het te bergen materieel maar domweg te gaan trekken. Wel moet worden getracht geen verdere beschadigingen aan te brengen.

Berging eist voorbereiding en is vakwerk.

Men moet hierbij niet ongeduldig worden.

Door de classificatiepelotons worden verzamelplaatsen van TD-materieel ingericht, alwaar materieel dat niet bruikbaar is en dat niet door de 3e echelons hersteleenheden kan worden hersteld, wordt binnengebracht. Bovendien komt daar binnen:

- materieel, dat niet geïdentificeerd is,
- materieel, dat niet juist gecodificeerd is,
- in oorlogstijd ook vijandelijk materieel, dat buitgemaakt is.

In vredetijd komen bij de verzamelplaatsen ook wel binnen hoofdtrustingstukken en reservedelen, die boven de toegestane hoeveelheden bij de grote onderdelen aanwezig zijn, maar dit is niet altijd juist. Indien verpakking, conservering, nummering e.d. in orde zijn, behoort dit materieel *direct en rechtstreeks* te worden ingeleverd bij de depot compagnieën, ten einde weder snel in de bevoorradingslijn te worden opgenomen.

In de verzamelplaats wordt door middel van classificatie — soms moet daaraan nog een identificatie voorafgaan — nagegaan wat verder met dat materieel moet geschieden.

Zo kan dit zijn:

- bruikbaar en geschikt voor uitgifte, dan heeft afvoer plaats naar depot of park;
- door 2e echelon te herstellen (bijv. door verzamelplaatspersoneel) daarna afvoer naar depot of park;
- door 3e of 4e echelon te herstellen, dus binnen het eigen bataljon;
- door 5e echelon te herstellen;
- niet meer te herstellen.

De zware herstelcompagnieën verrichten die werkzaamheden aan TD-materieel, die de 3e echelons, dus direct steunende TD-eenheden niet kunnen verrichten wegens gebrek aan tijd, aard van het werk, gebrek aan wekkrachten, tijdsduur en tactische omstandigheden.

Ik zei U reeds, dat dit materieel meestentijds in eerste instantie wordt overgedragen aan een verzamelaarsplaats die is ingericht door de bergings- en classificatiecompagnie.

Aldaar is dus de werkvoorraad voor de 4e echelons-zware herstelcompagnieën.

Uiteraard zullen de door de 4e echelons herstelcompagnieën te verrichten werkzaamheden verschillende prioriteiten hebben, die regelmatig en afhankelijk van gevechtshandelingen wijziging zullen ondergaan. Als coördinerende functionaris voor de verdeling van dit werkaanbod over de zware herstelcompagnie treedt de herstellingsofficier van de staf van het zware ondersteuningsbataljon op. Hij zal daartoe doorlopend op de hoogte zijn van de hoeveelheden binnen het 4e echelon te herstellen materieel en van de beschikbare capaciteit van de zware herstelcompagnieën.

De zware herstelcompagnieën zijn naar taak gespecialiseerd en verrichten 4e echelons onderhoud aan een deel van het TD-materieel. De zware herstelcompagnieën bestaan uit een compagniesstaf, een werkplaatsbureau, meerdere werkplaatspelotons en een hulpwerkplaats. In deze compagnieën bevindt zich bovendien een bevoorradingsgroep, die wordt bevoorradt door een der depotcompagnieën van hetzelfde echelon en die uitsluitend er voor te zorgen heeft dat de werkplaatspelotons de opgedragen herstellingen kunnen uitvoeren.

Het paraat aanwezige TD-bataljon voor directe steun aan de legerkorps-troepen en het parate TD-bataljon voor zware steun zijn thans te zamen onder commando gesteld van een TD-groepscommandant, die met zijn staf tevens als Legerkorps Technische Dienstofficier (LKTDO) is opgenomen in de Speciale Staf van de Legerkorpscommandant. De groepscommandant behoeft niet tevens LKTDO te zijn.

Bezien we nu nog eens de organisatie van de *verzorgende* TD-eenheden, dan blijkt dat alle eenheden zijn samengesteld uit de volgende elementen:

- Compagniesstaf, waarin opgenomen een subelement voor kwaliteitscontrole,
- werkplaatsbureau,
- bevoorradingsgroep of -peloton,
- werkplaatspelotons,
- hulpwerkplaatsgroep,
- bergingsgroep.

De elementen hebben de volgende taken:

Ten eerste: *Het werkplaatsbureau*

- is belast met planning (werkvoorbereiding)
- coördineert de werkzaamheden
- bepaalt de loop van de werkorders door de diverse afdelingen in het bedrijf met inachtneming van door hogere commandanten gestelde prioriteiten

- voorkomt stagnaties in het bedrijf door, onder andere, bevoorradingsmoeilijkheden op te vangen, tijdelijk personeel te doen verschuiven,
- regelt de uitzending van werkgroepen, c.q. A en A ploegen (die nog niet eerder genoemd zijn, en waar ik nog op terugkom),
- administreert de werkopdrachten
- maakt de voorgeschreven rapportages.

Ten tweede: *de bevoorradingsgroep c.q. het bevoorradingspeloton.*

Deze groep c.q. peloton

- verstrekt alle artikelen, die bij de herstelling in de eigen werkplaats van hoofd- en uitrustingsstukken en componenten benodigd zijn,
- verstrekt alle TD-goederen aan de door het onderdeel gesteunde gebruikende eenheden,
- neemt de na herstelling in de werkplaats vrijgekomen bruikbare en onbruikbare goederen in,
- neemt overtollige TD-goederen en onbruikbare TD-goederen in van gebruikende eenheden,
- houdt TD-goederen in voorraad en slaat deze op,
- laat de daarvoor in aanmerking komende, ingeleverde onbruikbare componenten, in de werkplaats herstellen,
- wisselt met name genoemde componenten om (zgn. directe ruil),
- levert bij het naast hogere echelon in overtollige bruikbare en niet bij de eigen werkplaats te herstellen onbruikbare TD-goederen,
- verantwoordt administratief de voorraden en registreert alle mutaties daarin.

Ten derde: *het werkplaatspeloton.*

Het werkplaatspeloton

- verricht de door het werkplaatsbureau gegeven opdrachten tot herstelling van hoofd- en uitrustingsstukken en componenten.
- voert deze werkzaamheden zo efficiënt mogelijk uit,
- houdt daarbij rekening met de op de herstelling betrekking hebbende speciale voorschriften en/of aanwijzingen (z.a. Technische Bulletins),
- tracht de kwantiteit op peil te houden, zo mogelijk op te voeren, met inachtneming van de kwaliteitseisen.

Ten vierde: *de hulpwerkplaatsgroep.*

De hulpwerkplaatsgroep omvat als regel:

plaatwerken, bankwerken, draaien, lassen, smeden, verfspuiten, hout-, leer- en zeilbewerken.

De hulpwerkplaatsgroep

- verricht alle (hulp-)werkzaamheden, die door het werkplaatsbureau worden opgedragen. Het zijn meestal detailwerkzaamheden aan hoofd- en uitrustingsstukken, die in een der werkplaatspelotons in herstelling zijn,
- wordt daarnaast belast met herstelling van eigen materieel, alsmede met de aanmaak van hulpstukken t.b.v. de eigen werkplaatsen.

Ten slotte: *de bergingsgroep.*

Deze groep

- bergt onbekwaam geraakt rollend materieel,

- transporteert onbekwaam materieel naar herstelwerkplaatsen,
- verricht takelwerkzaamheden t.b.v. de eigen werkplaatsafdelingen, vooral bij het ontbreken van vaste hijs- en takelinstallaties.

Aangezien de 4e echelons hersteleenheden nimmer belast zijn met directe steun aan gebruikende eenheden, is de taak van de bevoorradingsgroep daar uitsluitend beperkt tot het verzorgen van verstrekkingen aan de werkplaatspelotons of -groepen van de eigen compagnie.

Nog even ingaand op de elementen waaruit een 4e echelons Depotcompagnie bestaat, dan kan worden gezegd dat deze zijn:

- Compagniestaf
- depotpeloton, bestaande uit:
 - administratiegroep
 - ontvangstgroep
 - verzendinggroep

- magazijnpeloton, verdeeld in:

- een opslaggroep voor licht materieel en
- een opslaggroep voor zwaar materieel.

Tot zover heb ik geprobeerd U een inzicht te geven in de globale organisatie en in de taken van de TD-eenheden voor directe en voor zware steun.

Besprak ik reeds eerder dat onder directe steun wordt verstaan:

- het bevoorraden van de gesteunde eenheden
- het herstellen van defect materieel van die eenheden en
- hulp bij berging,

dan valt nog te vermelden dat hier bovendien onder valt:

- *het adviseren en assisteren door zgn. A en A ploegen, ook wel genoemd Instructie-Inspectieploegen.*

A en A ploegen worden door de direct steunende TD-eenheden geformeerd uit ervaren personeel van de compagnie. Deze ploegen hebben tot taak om de commandanten van gesteunde eenheden, de gebruikers en onderdeelmonteurs de nodige technische adviezen te geven en de gang van zaken bij het onderdeelonderhoud en het gebruik van TD-materieel te controleren.

Op de voorgrond dient te staan het tot stand brengen en het onderhouden van een goed en regelmatig contact tussen gebruikers van TD-materieel en de direct steunende TD-eenheid.

Zo enigszins mogelijk zullen de commandanten van de direct steunende eenheden de commandanten van gebruikende eenheden — *zo zij daarom vragen* — steunen bij het instrueren van het onderhoudspersoneel, opdat een zo goed mogelijk onderdeelonderhoud wordt verricht. Het goed functioneren daarvan beïnvloedt in sterke mate de grootte van het door hogere echelons uit te voeren onderhoud.

De instruerende controles die de A en A ploegen verrichten, behoren naast verbetering van het onderhoud en de bevoorrading te omvatten:

het bespreken van:

- tekorten op de uitrusting
- de bruikbaarheid van TD-materieel
- het juiste gebruik van TD-materieel

hetgeen o.m. ten doel heeft belemmeringen bij de doorstroming van TD-materieel op te heffen en uniforme werkwijzen te verkrijgen.

De A en A ploegen zijn er voor om een goede samenwerking tussen direct steunende TD-eenheid en gebruikende eenheden te verzekeren.

Het tot nu toe behandelde over de Technische Dienst bij het Legerkorps is uiteraard in gelijke mate van belang voor alle andere onderdelen van de Koninklijke Landmacht. In de Nationale Sector hebben de daar werkzame TD-eenheden een wat andere organisatie, wordt veel gewerkt met burgerpersoneel in combinatie met leiding gevende militairen en met mobiele ploegen die uit militairen bestaan.

De daar aanwezige TD-herstel en depotcompagnieën verrichten zowel de 3e als de 4e echelonsverzorging.

Met U besprekende welke werkzaamheden in het kader van de logistiek worden verricht, en daarbij de verzorging met munitie zelfs nog buiten beschouwing latende, hoop ik er in geslaagd te zijn U aan te tonen dat het Dienstvak van de Technische Dienst een bij uitstek *dienende* taak heeft en dat deze dienst er in belangrijke mate voor zorgt dat operationele commandanten hun taak kunnen uitvoeren.

Waarom de taak niet nodeloos mag worden verzuward.

De dienende taak moet echter niet nodeloos worden verzuward, doch dat geschiedt nog wel eens en het is dan ook om die reden, Mijnheer de voorzitter, dat ik U vraag mij even tot de commandanten van gebruikende eenheden te mogen wenden.

De Legerkorps en Divisie Technische Diensteenheden zijn zodanig samengesteld dat vele sergeants-, alle korporaals- en alle soldatenfuncties bezet moeten worden door dienstplichtigen, die onder leiding van beroepsofficieren, dienstplichtige vaandrags en beroepsonderofficieren hun voortgezette praktische opleiding hebben. Het benodigde kwaliteitskader is in de volgens oorlogsorganisatietabellen georganiseerde eenheden niet ten volle aanwezig.

Naast de logistieke taak moet in vredetijd ook het nodige aan de algemene militaire vorming worden gedaan. Nimmer kan alle beschikbare tijd ter beschikking zijn voor de logistieke taak.

In oorlogstijd zal dikwijls gewerkt moeten worden in daartoe minder geschikte werkruimten, in een ploegenstelsel en onder moeilijke omstandigheden.

Indien nu de gebruikende eenheden hun taak (het onderdeelsonderhoud) ten aanzien van TD-materieel — om welke reden dan ook — niet naar behoren uitvoeren, wordt de taak van de Technische Dienst verzuward. Dan zal, om een achterstand het hoofd te kunnen bieden, in vredetijd moeten worden overgewerkt en zullen meer uren — dan gewenst is — voor logistiek werk moeten worden uitgetrokken, hetgeen dan weer ten koste gaat van de Individuele Algemene Militaire Vorming van de TD-soldaat. Dat is niet toelaatbaar, omdat deze TD-soldaat zich zo nodig ook goed moet kunnen verdedigen om zich onder oorlogsomstandigheden als individu te kunnen handhaven.

Wanneer de taak van de TD in oorlogstijd onnodig wordt verzuward, geeft dat achterstand in het werk, hetgeen de mogelijkheden van de operationele commandant ernstig kan beïnvloeden.

Het is daarom dat ik U vraag het personeel van Uw onderdeel begrip en

inzicht te willen geven in de taak van de Technische Dienst, opdat die taak niet nodeloos wordt verzwaard.

Mijnheer de voorzitter, mag ik mij nu weer tot alle aanwezigen richten en Uw aandacht vragen voor:

Overige door TD-personeel te verrichten taken.

Het tot nu toe naar voren gebrachte omvat de meest in het oog vallende werkzaamheden die door TD-personeel worden verricht.

Maar er zijn nog andere, die van groot belang zijn. Zo denk ik in de eerste plaats aan de opleidingen bij het Depot Technische Troepen en de School Technische Dienst.

De bij het Dienstvak ingedeelde dienstplichtigen komen veelal voort uit de jongelui die vóór ze in werkelijke dienst komen, opleidingen hebben gehad op Lagere, Uitgebreide of Hogere Technische Scholen, terwijl ook afgestudeerden van de Technische Hogeschool worden aangetroffen.

Na de basisopleiding bij het Depot Technische Troepen krijgen zij hun voortgezette opleiding op de School Technische Dienst, waar met in de burgermaatschappij verkregen bekwaamheden zo enigszins mogelijk wordt rekening gehouden.

Veelal kan worden volstaan met eenvoudige opleidingen omdat men de vakbekwaamheid al heeft, maar deze alleen wat meer geperfectioneerd moet worden omdat met ander, dan in de burgermaatschappij aanwezig, materieel moet worden gewerkt. Zo zal een automonteur gespecialiseerd moeten worden op de in het leger aanwezige voertuigen, maar zullen tankmonteurs moeten worden opgeleid, zo ook geschut- en wapenherstellers. Ik noemde U maar enkele voorbeelden.

Ook de technische opleiding van de a.s. beroepsonderofficier en de verdere vaktechnische bekwaaming van het beroepspersoneel geschiedt op de School Technische Dienst.

Nog één facet zou ik onder dit hoofdstuk met U willen behandelen en dat is *het beproeven van nieuw materieel*.

Indien door de Chef van de Generale Staf wordt besloten dat vervanging van materieel nodig is of dat nieuw materieel nodig is om het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende mogelijkheden van een potentiële tegenstander, dan zal moeten worden overgegaan tot het ontwikkelen van prototypen in samenwerking met de Nederlandse industrie of zal in het buitenland moeten worden nagegaan of aldaar voor ons bruikbaar materieel verkrijgbaar is. Nu gaat het mij vanavond niet om het financieel-economisch aspect van een en ander, zodat ik dat buiten beschouwing laat.

Beproevingsteams zullen dan overgaan tot het beproeven van het beschikbaar gekomen materieel — meestal enkele stuks, waarvan afhangt of tot verdere aanmaak of aankoop wordt overgegaan. Indien tot invoering van dit nieuwe materieel wordt besloten en dit materieel gaat behoren tot het door de TD gevoerde materieel, dan moeten door personeel van het Dienstvak nog vele werkzaamheden worden verricht, onder meer het samenstellen van technische documentatie a.a.

Ook zal het TD-personeel, dat het nieuwe materieel te verzorgen krijgt, zo spoedig mogelijk een aanvullende opleiding moeten volgen en dit des te

meer, wanneer materieel wordt ingevoerd dat als soortgelijk materieel nog nimmer bij de Koninklijke Landmacht aanwezig was. (Ik denk hier bijv. aan geleide raketten!) Maar dan is het ook noodzakelijk, dat van de eerste exemplaren van dat nieuwe TD-materieel één of meerdere stuks ter beschikking worden gesteld van de School Technische Dienst.

Het is dus van groot belang dat het Dienstvak van de TD zo vroeg mogelijk wordt ingeschakeld omdat er dan naar gestreefd kan worden het benodigde zo vroeg mogelijk gereed te hebben. Heeft men buitenlandse documentatie ter beschikking en is het niet mogelijk deze tijdig in het Nederlands te hebben vertaald en als Nederlands voorschrift uit te geven, dan worden de buitenlandse voorschriften tijdelijk van toepassing verklaard.

Beter een buitenlands voorschrift dan geen voorschrift.

Alsdan zijn de mogelijkheden geschapen om op technisch verantwoorde wijze het nieuwe materieel in goede staat te houden opdat het inzetbaar is wanneer er behoefte aan bestaat en derhalve weer invloed uitoefent op de tactische mogelijkheden.

Mijnheer de voorzitter, ik heb hier zo het een en ander naar voren gebracht om de plaats en de betekenis van het Dienstvak van de Technische Dienst te belichten, maar vooral mij richtende op de betekenis van het Dienstvak zijn er nog een viertal losse punten waarvoor ik Uw aandacht zou willen vragen. Ik belicht die punten omdat ze naar mijn mening hoe langer hoe belangrijker worden.

Als eerste punt noem ik U: *Rangen*.

Bij de bespreking over de taken in het Technische Dienst-bedrijf zal het U zijn opgevallen, dat in zulk een bedrijf nogal wat wordt geëist van de commandant en zijn toegevoegd kader.

Naast de aangegeven taken dient ook te worden gezorgd, dat het moreel, de discipline, de gevechtvaardigheid, de vakbekwaamheid en de logistieke inzetbaarheid van het personeel zo hoog mogelijk worden opgevoerd. Als ik nu bedenk dat de meeste commandants-functies worden bezet door kapiteins, soms door majoors, maar dat bij vrijwel alle legerkorpsonderdelen de bedrijfsleiders, dus de werkplaatsofficieren en de depotofficieren, luitenants-functies bekleden, dan moet het mij toch van het hart dat dit — naar mijn mening — in deze tijd een onderwaardering van de functie is. Ik wil de officieren, die de functies bezetten, heus niet te kort doen, maar ik beweer dat zij in het algemeen te jong zijn voor het uitoefenen van bedrijfsleider-functies. De commandant kan zich nu eenmaal niet met alle details uit het bedrijf (werkplaats e.d.) bemoeien, daarvoor mist hij de tijd. Het technische bedrijf moet nu eenmaal worden geleid door de bedrijfsleider, die daarvoor behalve de nodige kennis, doorzettingsvermogen en inzicht moet hebben, maar ook van wat rijpere leeftijd moet zijn. Hij moet immers als mens de bedrijfsmensen kunnen leiden. Ik hoop dat in de toekomst wordt bereikt dat aan deze bedrijfsleiders de rang van kapitein kan worden toegekend, waarbij dan tevens wordt bereikt dat wat meer continuïteit in de bedrijfsleiding ontstaat.

Vervolgens het punt: *Bedrijfsleiding en menselijke factoren*.

Het is van groot belang dat de produktiekwaliteit en -kwantiteit in de Technische Dienst werkplaatsen zo hoog mogelijk wordt opgevoerd. Wat be-

treft de kwaliteitseisen gelde, dat deze niet te hoog moeten zijn opgevoerd. Perfectionisme behoeft niet te worden nagestreefd, maar na herstelling moet ons materieel goed bruikbaar zijn, zodat aan de tactische eisen van de operationele commandant technisch wordt voldaan.

Men bedenke hierbij dat het materieel nu eenmaal wordt gebruikt door mensen, wier leven voor een groot deel afhankelijk kan zijn van de staat waarin dit materieel verkeert.

Om een en ander te bereiken oriënteert men zich bij het Dienstvak op de moderne economische bedrijfsmethoden, terwijl binnenkort zal worden overgegaan tot het bedrijfstechnisch scholen van het kader, dat thans binnen het Legerkorps bedrijfsfuncties vervult.

Opvoering van de produktiekwaliteit en -kwantiteit kan alleen worden bereikt, dus tot goede resultaten leiden, als de mensen in het bedrijf goed worden geleid. De officieren aan wie het leiderschap is opgedragen, kunnen het werk van alle werkers afzonderlijk niet tot in finesses overzien. Veel zal moeten worden overgelaten aan loyale en voortvarende arbeid van ondergeschikten, waarbij discipline en menselijke factoren in het oog zullen moeten worden gehouden.

De Technische Dienst bestaat in de werkplaatsen nu eenmaal voor een belangrijk deel uit ambachtslieden, handwerkslieden, die in hoofdzaak met handgereedschap werken — dit is vooral zo bij TD-eenheden voor directe steun. Werktuigen treft men meer naar achteren aan, maar daar zijn het ook de ambachtslieden, vaklieden, die de machines bedienen. De in de bedrijven te bereiken produktiekwaliteit en -kwantiteit zijn nu naar mijn mening in belangrijke mate afhankelijk van menselijke factoren, die niet mogen worden gebagatelliseerd; kent men daaraan geen humane waarde toe, doch beschouwt men de mens uitsluitend als een integrerende factor van het bedrijf, de produktie, de machine, dan slaat men de plank mis en zullen de gevolgen niet uitblijven. Het doel dat men stelde zal dan niet of onvoldoende worden bereikt.

Bedrijfskadertraining is dan ook onontbeerlijk, vooral voor het kader in de werkplaatsen. Is niet bij velen van ons de aandacht in de eerste plaats op de techniek gericht? Voor sommigen bestaat het hele leven uit techniek, zij zijn n.m.m. slachtoffer of slaaf daarvan.

Hun wil ik zeggen: Al heeft de techniek nog zo'n grote vlucht genomen, verhinderd kan niet worden dat de mens de beslissing moet brengen. Vergeet nimmer dat de gehele techniek ondergeschikt is aan de mens. Alles wat men doet aan produktie, aan herstellingen, aan bevoorrading is ten gerieve van de mens.

In het kort gezegd: *Door de mens, voor de mens!*

Op de filosofische achtergronden van het nu behandelde, wil ik niet verder ingaan — het zou te ver voeren! Hen die daarover eens wat meer willen weten, moge ik raden eens te lezen het boek van José Ortéga y Gasset. „Bespiegelingen over leven, denken, historie en techniek”.

Zelf heb ik ook veel gehad aan het ten behoeve van de Koninklijke Marine geschreven boekje: Niet hij, maar gij! Het is geschreven door Ltz I J. P. H. Perks en verkrijgbaar bij de Staatsdrukkerij. Het daarin beschrevene —

een opwekking tot goed leiderschap — is voor een heel groot deel op de Technische Dienst van toepassing.

Nu het derde punt: *Technische kennis in de bevoorradingssector.*

Toen ik U hiervoor duidelijk heb proberen te maken hoe de twee sectoren „bevoorrading” en „herstellingen en onderhoud” samenwerken, heb ik U niets verteld over de kennis, die de bevoorradingsspecialisten dienen te hebben.

Wanneer ik nu speciaal het beroepspersoneel en het dienstplichtige kader bekijk, moeten zij om het TD bevoorradingvak te beheersen naast een zekere materieelkennis ook een grondige kennis van de moderne administratieve techniek hebben. Materieelkennis, omdat het gemakkelijk is, indien zij het materieel, waarmee wordt gehandeld, kunnen herkennen. Moderne administratieve methoden moeten zij zich eigen hebben gemaakt, omdat daarmee gewerkt moet worden.

Bij het Dienstvak doen zich daarbij heus nog veel moeilijkheden voor, omdat men op het ene of op het andere gebied nog niet geheel thuis is. Bij ons, die o.a. met de leiding van bevoorradinginstallaties zijn belast, vraagt men zich af, hoe of dat in de toekomst zal zijn, nu de technische schrijvers — in de rangen van sergeant-majoor en adjudant onderofficier — en dat zijn bevoorradingsspecialisten — kort geleden zijn ondergebracht als materieelbeheerder bij het Dienstvak der Intendance. Al is het streven erop gericht beheerders uitsluitend met nummers en desnoods met namen te laten werken, dan wil ik toch de aandacht vestigen op de behoefte aan materieelkennis. (Ik denk hier aan hen, die in magazijnen werken en aan die in de zgn. retourlijn zijn geplaatst).

Als nu eventueel tot wisseling van krachten wordt overgegaan, hoe zal het dan met de materieelkennis staan? Uit overwegingen van continuïteit en materieelkennis had ik hen liever bij de Technische Dienst zien blijven.

Ten slotte het 4e en laatste punt: *Uitbreiding van kennis.*

De commandanten van de gebruikende eenheden heb ik verzocht hun personeel begrip en inzicht van de taak van de Technische Dienst te willen bijbrengen. Zo zij dit doen, mag ik uitbreiding van kennis verwachten bij grote groepen. Ook heb ik al aangegeven dat de Technische Dienst er in belangrijke mate voor zorgt dat operationele commandanten hun taak kunnen verrichten.

Zou het nu geen aanbeveling verdienen onze toekomstige stafofficieren en operationele commandanten reeds zo vroeg mogelijk met de *mogelijkheden en moeilijkheden* van de Technische Dienst en haar onderdelen te confronteren? Ik geloof dat daaraan tot nu toe wat weinig aandacht is besteed.

Om daarin verbetering te brengen acht ik het wenselijk de leerlingen van de Hogere Krijgsschool niet alleen excursies naar Technische Dienst-eenheden te laten maken — zoals tot nu toe geschiedt — maar hen ook tactische oefeningen te doen houden waarbij problemen van de Technische Dienst zijn ingelast. Wellicht ware te overwegen een officier van de Technische Dienst tijdens de tactische oefeningen als buitengewoon leraar aan de HKS te plaatsen.

Mijnheer de Voorzitter, moge ik thans eindigen met uit te spreken dat ik hoop dat mijn betoog van hedenavond er toe bijdraagt kennis en inzicht omtrent het Dienstvak van de Technische Dienst te verruimen en te versterken.

Ik dank U voor Uw belangstelling.

De Voorzitter:

De volgende heren hebben zich opgegeven voor het debat: de Generaal Smit, de Luitenant-Kolonel Granpré Molière, de Generaal Adank, de heer Duynstee.

Ik geef dan eerst het woord aan Generaal Smit.

Generaal Smit:

Mijnheer de voorzitter, ik dank U voor de gelegenheid mij gegeven om enkele punten naar voren te mogen brengen. De inleider heeft op een zeer duidelijke wijze de organisatie en taak van de TD-eenheden in het Legerkorps uiteengezet.

Nu zou ik hem willen vragen of in het kader van de moderne operationele inzichten omtrent het optreden in de atoombomvoering, volgens zijn mening deze TD-eenheden, voor wat betreft organisatie en capaciteit, voor hun taak zijn berekend.

Naar aanleiding van de door de geachte inleider geponeerde stelling, om bij invoering van nieuwe typen voertuigen, wapens, etc. toch vooral direct de Technische Dienst in te schakelen — welke stelling ik gaarne wil onderschrijven — zou ik gaarne een raad willen geven. De Technische Dienst zal hierbij zeer bewust moeten streven van huis uit de tacticus te overtuigen dat hij met beide benen op de grond moet blijven staan. De eisen welke aan nieuwe wapens, voertuigen, etc. worden gesteld zijn dikwijls zo zwaar, talrijk en ten dele met elkaar strijdig, dat de realisatie daarvan niet alleen te lang duurt, maar ook zelden aan de gestelde verwachtingen beantwoordt.

Ik zou hier dan ook als devies willen stellen: „make weapons simple”. Ik wil hierbij natuurlijk niet betogen dat wij terug moeten gaan naar knots en pijl en boog. Het eenvoudige oorlogstuig mag een wonder van vernuft en moderne techniek zijn, mits het doelbewust is afgestemd op het vermogen van de gebruikers en de oorlogsomstandigheden waaronder deze gebruikers en de hen verzorgende eenheden hun taken moeten verrichten. Het wapen, voertuig, etc. moet te allen tijde duurzaam zijn en eenvoudig zijn te hanteren.

Het grote nadeel van zeer ingewikkelde wapens of voertuigen is, dat zij niet alleen dikwijls in toenemende mate kwetsbaar, maar ook uitermate duur worden. Ook als gevolg hiervan kunnen wij slechts een zeer beperkt aantal van deze wapens c.q. voertuigen aanschaffen, waardoor elke mogelijkheid tot relatieve massavorming eigenlijk is uitgesloten.

Mijnheer de voorzitter, dit was hetgeen ik wilde zeggen. Ik dank U zeer.

Luitenant-Kolonel Granpré Molière:

Mijnheer de voorzitter, ik heb het voorrecht gehad de lezing van de Luitenant-Kolonel Wagtman tevoren ter inzage te hebben gekregen. Ik moge hem van deze plaats daarvoor mijn erkentelijkheid betuigen.

Hetgeen ik aldus heb mogen lezen en hetgeen wij vanavond van de inleider hebben mogen horen, geeft mij geen aanleiding tot kritiek of aanmerking. Integendeel, ik heb veel waardering voor de moeite en de, in vele weken uit te drukken, tijd, welke de heer Wagtman zich voor de opstelling van zijn lezing heeft getroost. Hij is er, dunkt mij, in geslaagd ons aller belangstelling voor het jonge dienstvak van de Technische Dienst te stimuleren.

Deze stimulans zal, meen ik, vooral uitgaan naar degenen, die tot andere wapens en/of diensten behoren. Ik hoop, dat daarnaast de T.D.-officieren in de naaste toekomst in stijgende mate belang zullen stellen in de plaats en betekenis der andere wapens en dienstvakken van de Koninklijke Landmacht, waarvoor zij de eer hebben hun dienende functie te mogen uitoefenen. Hopelijk zal zulks resulteren in een toenemend aantal T.D.-officieren, dat zich voor het lidmaatschap onzer vereniging zal aanmelden. In dit verband heb ik uiteraard met voldoening de woorden vernomen, welke U, Mijnheer de Voorzitter, voor de pauze betreffende aanmelding van nieuwe leden heeft gesproken.

Mijnheer de Voorzitter, mag ik ten slotte een enkele aanvullende opmerking over de lezing zelve maken?

Daar, waar de Overste Wagtman ons het voortkomen van het dienstvak van de Technische Dienst in 1950 uit de toenmalige R.I.M.I. heeft geschetst, heb ik datgene gemist wat toen „Materieelinspectie” heette en wat heden ten dage bestaat in de vorm van het Materieel-Inspectie-Organ (M.I.O.). Ik breng dit hier te berde, omdat ik wel eens heb gemerkt, dat bij sommigen, meestal reserve-officieren met groot verlof — die er dus niet dagelijks „in” zitten — de onjuiste mening bestaat, dat het M.I.O. een orgaan is, dat zijn directieven krijgt van de Inspecteur van de Technische Dienst. Wij allen hier weten, dat het M.I.O. rechtstreeks onder bevel van de Chef van de Generale Staf is gesteld. Ik meen, dat zulks sedert 1954 of 1955 het geval is. Misschien wil de inleider ons hier nog nader wat van vertellen?

Dit was hetgeen ik had te zeggen, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U zeer.

Generaal Adank:

Is de geachte inleider van mening dat het geëcheloneerde systeem van onderhoud en bevoorrading (1e—5e lijn) als zodanig voldoet? Dit systeem is een importartikel van een buitenlands volk en leger, dat zowel in grootte als b.v. in geografische ligging niet vergelijkbaar is met Nederlandse omstandigheden.

De Heer Duynstee:

Mijnheer de voorzitter, het is een door de prudentia ingegeven, bijna anglosaksische gewoonte om de eerste keer als men de vergadering van een vereniging bijwoont, zijn mond te houden. Wij leven echter in een dynamische tijd en het onderwerp, waarover de inleider hedenavond een verhandeling gehouden heeft, interesseert mij en acht ik van belang.

Wij leven in een tijd van sterk verhoogde vuurkracht, ik denk aan de miniaturisatie van de tactische atoomwapens. Gegeven deze toestand, is een verhoging van mobiliteit van troepen op de grond een eerste vereiste.

Mijn eerste vraag is nu: hoe staat het met de mobiliteit van de tweede echelons werkplaatsen? Is deze mobiliteit even groot als gedurende de Tweede Wereldoorlog? Persoonlijk hoop ik dat deze mobiliteit hoger is, daar dit mijns inziens een vereiste is.

Mijn tweede vraag is: hoeveel procent van de reparaties denkt U in de tweede echelon te kunnen opvangen?

Mijn derde vraag is: is het wel verstandig zoveel nadruk te leggen op de „fixed position” van de vierde echelons werkplaatsen? Vormen zij bijna niet semi-strategische doelen achter de frontlinies, welke door middellange af-

standwapenen — verkleining van de tactische atoombommen — gemakkelijk „out of action” gesteld kunnen worden?

Luitenant-Kolonel Wagman:

Mijnheer de voorzitter, ten aanzien van de door Generaal Smit gestelde vraag of de huidige T.D.-eenheden voor wat betreft organisatie en capaciteit voor hun taak berekend zijn, zou ik het volgende willen zeggen.

De organisaties, waarmee wordt gewerkt, zijn niet van vandaag, maar van enige tijd terug, toen minder met de A-oorlogvoering rekening werd gehouden. De organisaties zijn tot stand gekomen op basis van de Amerikaanse organisaties. Ofschoon de Nederlandse organisaties van de T.D.-eenheden enige malen zijn gewijzigd, betroffen dit uitsluitend enige details. Aan de structuur is — voor zover door mij kan worden nagegaan — maar heel weinig getornd. N.m.m. dienen de organisaties van de 3e en 4e echelons eenheden nog te worden aangepast aan de moderne inzichten omtrent het optreden in de A-oorlogvoering, terwijl wijziging bovendien nodig is met het oog op de nieuwe organisatie van het L.K.

Voor wat betreft de capaciteit ben ik van mening, dat we daarbij niet alleen de mankracht maar ook de middelen moeten bekijken. De 3e echelons mobiele eenheden kunnen zich gemakkelijk en zo nodig ook snel verplaatsen, wat bij de A-oorlogvoering noodzakelijk is, maar bij de 4e echelons eenheden slaan de meeste daarvan voor grote problemen. In de eerste plaats zijn deze eenheden logger, maar omdat ze semi-mobiel zijn en zich in twee slagen geheel moeten kunnen verplaatsen, staan ze aan meer en grotere gevaren bloot, ook al zijn ze wat meer naar achteren in het LK-achtergebied of in het operatie-achtergebied opgesteld. De huidige 4e echelons eenheden hebben bovendien nog rekening te houden met het feit, dat het transport-materieel verouderd is, waardoor de situatie kan ontstaan, dat verplaatsing niet in twee, maar in meerdere slagen noodzakelijk wordt. Vernieuwing van enige soorten van het materieel acht ik dringend nodig.

Op het door Luitenant-Kolonel Granpré Molière naar voren gebrachte wil ik gaarne doorgaan.

Tot 1 november 1954, de datum waarop het huidige Materieel Inspectie Orgaan (MIO) werd opgericht, bestond bij het Dienstvak van de Technische Dienst een „Speciale Staf van de Inspectie van de Technische Dienst”, ook wel „Materieelinspectie” genaamd. Dit onderdeel, bestaande uit gespecialiseerde TD-officieren en beroepsonderofficieren, had tot taak inspecties over TD-materieel te houden en adviezen aan de Inspecteur van de Technische Dienst uit te brengen.

Zo werden o.m. inspecties gehouden

- in mobilisatiemagazijnen, om na te gaan of het TD-materieel op de juiste wijze was opgelegd en werd onderhouden;
- bij de afname van TD-materieel, dat in werkplaatsen was hersteld.

Hierbij moet worden opgemerkt dat toentertijd de werkplaatsen *niet* onder verantwoordelijkheid van de Chef van de Generale Staf, maar onder die van de Directeur Materieel Landmacht werkten.

Materieel, dat een hogere echelons-herstelling behoefde, ging — als het ware — het leger uit en kwam daarin — na herstelling en na inspectie door personeel van de zgn. „Materieelinspectie” — terug. De „Materieelinspectie”

had in deze de taak vast te stellen dat de KL over goed bruikbaar materieel beschikte.

Het huidige Materieel Inspectie Orgaan (MIO) heeft — in tegenstelling tot de voormalige „Materieelinspectie” van de TD — bemoeienis met *alle* materieelsectoren en staat onder rechtstreeks bevel van de CGS/BLS.

Wat de vraag van Generaal Adank betreft, meen ik dat het huidige geëchelonceerde systeem voldoet, doch wanneer ik — ten aanzien van het onderhoud — de huidige verdeling in 5 echelons vergelijk met de onder de Engelse organisatie vigerende 4 echelons, waarbij het *onderdeelsonderhoud* bestond uit 16 taken, die per 14 dagen cyclisch onder leiding moesten worden uitgevoerd, dan kan ik uit ervaring zeggen, dat goede resultaten van het onderdeelsonderhoud n.m.m. toen beter of gemakkelijker waren te bereiken. De 16 taken werden nl. *altijd* onder toezicht uitgeoefend; het was een zgn. „gecommandeerd onderhoud”.

Ook bij het huidige systeem ben ik van mening dat „gecommandeerd onderhoud” heilzaam werkt en tot betere resultaten leidt.

In mijn inleiding heb ik al de aandacht gevestigd op het goed verrichten van onderdeelsonderhoud; ik ben dan ook van mening dat het niet nodeloos verzwaren van de taak van de Technische Dienst wordt bereikt, wanneer het onderdeelsonderhoud als zgn. „gecommandeerd onderhoud” wordt uitgevoerd. Dus door personeel onder leiding van de commandant.

Bij het nalezen van de vragen die door de heer Duynstee zijn gesteld, meen ik te moeten concluderen dat de geachte vragensteller zich bij het noemen van de echelons heeft vergist. Ik neem bij de beantwoording aan, dat hij in de eerste en tweede vraag het 3e echelon bedoelt.

Aangezien ik zelf bij het 3e echelon geen ervaring heb, zou ik Luitenant-Kolonel N. J. Kley, commandant van een 3e echelons TD bataljon willen vragen of hij bereid is de eerste twee vragen te beantwoorden.

Luitenant-Kolonel Kley antwoordde dat hij gaarne bereid was zulks te doen en deelde als antwoord mede, dat de 3e echelons eenheden weliswaar volledig mobiel zijn, doch dat uitbreiding van de mobiele middelen z.i. zeker noodzakelijk is, vooral met het oog op de grotere mobiliteit en flexibiliteit van de te steunen eenheden. Vooral de steun aan de voorste tactische eenheden zal moeten worden uitgebreid.

Ten aanzien van de herstellingen moge dienen dat de 3e echelons Divisie TD-bataljons in staat zijn alle 3e echelons herstellingen uit te voeren aan wapenen, maar voor de voertuigensector slechts capaciteit hebben voor 75 pct. Het resterende percentage moet worden hersteld door andere eenheden, o.m. het 3e echelon Lk TD-bataljon. Het 4e echelons TD-bataljon is weer aangevozen om een teveel aan herstellingen bij het 3e echelon als „overflow” op te vangen.

Ten aanzien van de 3e vraag kan worden verwezen naar het antwoord op de vraag van Generaal Smit. Nogmaals moge hier worden gezegd, dat het 4e echelon merendeels semi-mobiel is, waardoor het n.m.m. te sterk gebonden is aan een eenmaal bepaalde plaats. Verplaatsingen zullen n.m.m. te veel tijd vragen, vooral wanneer veel uitgepakt is en er voor een verplaatsing eerst weer moet worden ingepakt.

Bij een verplaatsing in twee slagen blijft het 2e te verplaatsen deel n.m.m. te lang gebonden aan de opstelling.

Kolonel Walta:

Na afloop van de gehouden lezing door de Luitenant-Kolonel Wagtmán, J.P.A., voor de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap op 19 januari 1961 te Utrecht, werd door de Heer Duynstee o.m. de vraag gesteld: „Zijn de 3e en 4e echelons TD-eenheden m.b.t. capaciteit en mobiliteit in staat de gebruikende eenheden de benodigde steun te verlenen in een eventuele atoomoorlog?”

De inleider, Commandant van een paraat 4e echelons TD-bataljon, en de Luitenant-Kolonel Kley, N.J., Commandant van een paraat 3e echelons TD-bataljon, waren bij de beantwoording van de vraag van de heer Duynstee van mening, dat de capaciteit, doch in het bijzonder de mobiliteit met de huidige organisatie en het beschikbare materieel niet voldoende konden worden opgevoerd, om aan de gestelde eisen te voldoen.

Ik meen met de geachte sprekers van mening te moeten verschillen. Gezien de ervaringen, opgedaan als commandant van een zwaar en een direct-steunend TD-bataljon, alsmede de tijd doorgebracht bij een geallieerde TD-eenheid in oorlogstijd, ben ik ervan overtuigd, dat zowel 3e als 4e echelons eenheden over voldoende capaciteit beschikken, hetgeen in vreedstijd met 7/9 van de sterkte en het besteden van 50 % van de beschikbare uren aan logistiek afdoende bewezen is.

De mobiliteit kan worden aangepast aan de bewegingen van de te steunen troepen, o.m. door het uitzenden van mobiele detachementen, het onderbrengen van TD-eenheden in oorden (waardoor de beladingstijd belangrijk kan worden bekort), en een geschieden opstelling van werkplaats en bevoorradingspeloton.

Kolonel Margadant:

Mijnheer de voorzitter, hetgeen ik naar voren wil brengen, ter ondersteuning van het betoog van de Overste Wagtmán en naar aanleiding van een opmerking van de Generaal Smit, zal slechts korte tijd vergen.

Ik heb 6 à 7 jaar geleden het voorrecht gehad met een der ambtsvoorgangers van de huidige Inspecteur van de Technische Dienst enige malen een oriëntatiebezoek te brengen aan het 7e Amerikaanse Leger in Duitsland. Dit leger, dat toen nog bijna 400.000 man telde, had uiteraard een uitgebreide Army Ordnance Section. Het Hoofd van deze sectie vertelde ons tijdens een van onze gesprekken onder meer ongeveer het volgende:

„Wanneer er een kleine oefening moet worden gehouden bij dit leger, dan komen de G3 en de G4 bij mij vragen of het kan. Zeg ik als Chief of Ordnance, dat het niet kan, dan gaat de oefening niet door. Bij grotere oefeningen komt de Chef van de Staf bij mij om hetzelfde te vragen en ingeval van de meest uitgebreide oefeningen raadpleegt de „Old Man himself” mij. En steeds met hetzelfde resultaat: als „Ordnance” zegt „dat het niet kan, dan gebeurt het niet.”

Wij hadden bepaald niet de indruk, dat dit grootspraak was van deze Kolonel, Chief of the Army Ordnance Section van 7th Army. En onze indrukken terzake werden bevestigd in gesprekken met de G3- en G4-officieren.

Men gaat dus niet te rade bij de Chief of Signals of de Chief Engineer, maar wél bij de Chief of Ordnance.

Nu is het zeker niet mijn bedoeling de overige materieeldiensten „in een hoek te drukken”, maar ik geloof wel, dat wij ons in dit opzicht best kunnen spiegelen aan de gang van zaken bij onze grootste bondgenoot in het NATO-schild, en ik meen, dat het aanbeveling verdient hiermede bij de lessen aan de Hogere Krijgsschool rekening te houden.

Dit, mijnheer de voorzitter, was wat ik wilde zeggen als aanvulling op de woorden van de inleider. Ik dank U zeer.

Generaal Smit:

Mijnheer de voorzitter, ik stel het zeer op prijs dat ik nog iets te berde mag brengen naar aanleiding van hetgeen door de vorige spreker is betoogd. Ik ben het er namelijk niet mee eens, dat bij de hogere vorming van de officieren (dus de krijgskundige studiën aan de H.K.S.) meer aandacht moet worden besteed aan de Technische Dienst. Dit zou met zeker evenveel klem kunnen worden betoogd voor wat betreft de Intendance, Genie, Verbindingsdienst en Geneeskundige Dienst.

Wel ben ik ervan overtuigd, dat het logistieke inzicht en de logistieke kennis van de toekomstige G.S.-officier aanzienlijk zal moeten worden verdiept en verbreed. Ten slotte is het de G4 die zijn commandant telkenmale het beeld moet kunnen geven van het vermogen en de beperkingen van de steunende diensten. Het formuleren van het operationeel-logistieke advies is bij uitstek een taak van het Hoofd van de Sectie G4.

In dit advies — hetwelk op gelijk niveau staat als dat van de Hoofden van de Secties G1, G2 en G3 — behoort uiteraard rekening te worden gehouden met de gegevens en conclusies van de commandanten en/of speciale stafofficieren der steunende diensten.

Mijnheer de voorzitter, ik dank U nogmaals.

De Voorzitter:

Nu er zich geen debaters meer melden, en ook de inleider van verdere repleik afziet, wil ik deze bijeenkomst gaarne met enkele woorden besluiten.

In de eerste plaats verzoek ik degenen die in discussie zijn gegaan het door hen besprokene schriftelijk, zo mogelijk binnen 4 dagen bij de secretaris in te dienen.

Als ik thans op de inleiding inga, voel ik mij in een enigszins ongunstige positie, omdat men zou kunnen veronderstellen dat ik dit niet zo zeer als voorzitter van deze bijeenkomst, maar uit hoofde van mijn vorige en huidige functie zou willen doen. Ik hoop dat U met mij deze veronderstelling van de hand zou willen wijzen.

Bij het opstellen van het programma 1960/1961 heeft het Bestuur zich afgevraagd of een onderwerp als hedenavond behandeld, wel binnen de sfeer van onze vereniging ligt. Hoe men hierover moge denken, ik geloof dat het wel eens goed is het inzicht te verbreden in de materie welke van directe invloed is op de paraatheid van een krijgsmacht; ook meen ik dat de belangstelling, welke onder meer uit het grote aantal debaters voor dit onderwerp is gebleken, de beslissing van het bestuur rechtvaardigt.

Met betrekking tot de stellingen 1 t/m 5, waarmede ik geheel instem, zou ik willen opmerken, dat deze evenzeer gelden voor de andere diensten. Vooral

de stelling genoemd onder 2, betrekking hebbende op de bevoorrading, zal ik gaarne bijzonder willen onderstrepen.

Ik acht het dan ook van het grootste belang dat het personeel, in de bevoorrading werkzaam, ongeacht op welk niveau, voldoende op de hoogte wordt gebracht van de algemene beginselen der voorraadbeheersing. In dit verband zou ik de door de inleider aanbevolen literatuur willen uitbreiden met het proefschrift van de res. 2e Lnt E. Muller, waarbij deze aan de Economische Hogeschool promoveerde en waarin hij onder meer zijn ervaringen bij het v.m. Basiscommando opgedaan, heeft verwerkt. *)

Het is mij bekend dat dit proefschrift door het Ministerie van Defensie is aangekocht en in verschillende militaire bibliotheken verkrijgbaar is.

Naast kennis van vorengenoemde beginselen zal echter voor een juiste bevoorrading ook aan de nodige voorwaarden met betrekking tot de documentatie en codificatie moeten zijn voldaan.

De inleider sprak over de vereiste technische kennis van het bevoorradingspersoneel. Ofschoon ik hem hierin kan volgen — vooral v.w.b. het personeel in de retourgoederenlijn werkzaam — vermeen ik dat het voldoen aan voornoemde eisen van minstens even veel belang is.

Gedurende het debat werden vragen gesteld met betrekking tot de nieuwe organisaties. Ik wil mij hier beperken tot de opmerking dat, wil de materieelvoorziening aan de eisen voldoen, een tijdig inzicht omtrent de toekomstplannen vereist is, wil men enerzijds het doen van onnodige uitgaven voorkomen, anderzijds met de te nemen maatregelen niet te laat zijn.

De inleider maakte gewag van de zijns inziens te lage rang voor verschillende functies. Ik meen dat de inleider hier voornamelijk op het oog heeft de vereiste ervaring en kennis welke nodig is om een bepaalde functie te kunnen vervullen. Ik moge de hoop uitspreken, dat de herziene K.M.A.-opleiding ten deze aan zijn wensen tegemoet zal komen.

Ook noemde de inleider de noodzaak van de bedrijfskadertraining. Ofschoon een goede technische kennis gewenst is, zal aan het kader en bedrijfskader, afhankelijk van het niveau waarop het werkt, nog andere eisen — onder meer met betrekking tot werk- en bedrijfsorganisatie en bedrijfseconomie — moeten worden gesteld.

V.w.b. de door inleider vermeende verhouding tussen stafofficieren en logistieke officieren, wil ik de hoop uitspreken, dat de opleiding in bedrijfseconomische en logistieke zin, welke thans onderwerp van studie bij de Hogere Krijgsschool uitmaakt, de gewenste oplossing zal geven.

De inleider heeft uiteraard uitsluitend over de Technische Dienst gesproken. Van deze plaats wil ik gaarne nog eens op de noodzaak wijzen van een intense en goede samenwerking tussen de verschillende diensten onderling.

Ten slotte wil ik deze bijeenkomst sluiten met mijn dank uit te spreken aan inleider voor zijn voordracht en degenen die in debat zijn gegaan voor hun bijdrage en aan U allen voor Uw aanwezigheid.

*) *Bedrijfseconomische aspecten van de Materieel Logistiek*, N.V. Drukkerij Trio, 's-Gravenhage.

STELLINGEN

1. De Technische Dienst oefent een enorme invloed uit op de tactische mogelijkheden van de Koninklijke Landmacht.
2. Bij de Technische Dienst is het bevoorradingsorgaan bepalend voor de wijze waarop deze dienst haar taak kan uitvoeren.
3. De Technische Dienst heeft een bij uitstek dienende taak en zorgt er in belangrijke mate voor dat operationele commandanten hun taak kunnen uitoefenen.
4. Het personeel van alle wapens en dienstvakken dient begrip en inzicht te hebben in de taak van de Technische Dienst, opdat deze taak niet node-loos wordt verzwaaard.
5. Bij de invoering van nieuw Technische Dienst materieel ware ernaar te streven personeel van het Dienstvak zo vroeg mogelijk in te schakelen.
6. Iets over rangen, bedrijfsleiding en menselijke factoren, technische kennis in de bevoorradingssector, uitbreiding van kennis.

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

NEDERLAND

Amsterdam: L. H. Wouters, res. 1e Lt.

Deventer: C. N. Vroege, Majoor-tandarts.

Den Helder: C. M. Keijzer, 1e Lt. K.Lu.; J. J. Valk, Luit. ter Zee I.

Hilversum: Directeur van het Rijksinstituut tot opleiding van hogere politie-ambtenaren (abonn.)

Leeuwarden: B. C. Algra.

Utrecht: C. W. Wijlaars, Majoor T.D.

In de bijeenkomst op 19 okt. j.l. is de contributie voor 1961/62 met algemene stemmen vastgesteld op 15 gulden. Voor 1960/61 blijft de contributie f 10,—. Zeer veel leden betaalden echter reeds voor 60/61 f 15,—. Moge hun voorbeeld veel navolging vinden!

De leden die de contributie 1960—1961 nog niet voldaan hebben, worden dringend verzocht zulks alsnog spoedig te doen op de postrekening 78828 van de Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap.

De afleveringen 1, 2 en 3 zijn aan de leden verzonden.

Het Wetenschappelijk Jaarbericht 1960 zal half maart a.s. aan de leden worden verzonden. Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap is thans als volgt samengesteld:

J. H. Couzy, Lt.-Generaal der Artillerie o.n.a., Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Voorzitter; *A. L. van den Berge*, Generaal-Majoor Inf., Ondervoorzitter; *G. Gouman*, Kolonel G.S., directeur H.K.S., Redacteur Orgaan en W.J.; *E. R. d'Engelbronner*, Generaal-Majoor G.S.; *A. C. Lamers*, Majoor der Mariniers; *Mr. F. R. Mijlicieff*, Directeur-Generaal voor Openbare Orde en Veiligheid; *J. G. Stegeman*, Commandeur; *W. den Tooni*, Generaal-Majoor K.Lu.; *J. P. Boots*, Res.-Kolonel b.d., Secretaris-Penningmeester, Van Alkemadeaan 215 te 's-Gravenhage, telefoon 774621.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadeaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven